

SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLERDE GÜNCEL ARAŞTIRMALAR - I

EDİTÖRLER

DOÇ.DR. NESLİHAN İYİT

DR. ÖĞR. ÜYESİ YASİN AKYILDIZ

DR. ÖĞR. ÜYESİ BETÜL HASTAOĞLU ÖZBEK

MART 2022

gece
kitaplığı

İmtiyaz Sahibi / Publisher • Yaşar Hız
Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • Eda Altunel
Editörler / Editors • Doç. Dr. Neslihan İyit
Dr. Öğr. Üyesi Yasin Akyıldız
Dr. Öğr. Üyesi Betül Hastaoğlu Özbek
Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Gece Kitaplığı
Birinci Basım / First Edition • © Mart 2022
ISBN • 978-625-430-045-5

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin
almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı.
Citation can not be shown without the source, reproduced in any way
without permission.

Gece Kitaplığı / Gece Publishing
Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1.
Sokak Ümit Apt. No: 22/A Çankaya / Ankara / TR
Telefon / Phone: +90 312 384 80 40
web: www.gecekitapligi.com
e-mail: gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume
Sertifika / Certificate No: 47083

Sosyal ve Beşerî Bilimlerde Güncel Araştırmalar - I

Mart 2022

Editörler

Doç.Dr. Neslihan İyit
Dr. Öğr. Üyesi Yasin Akyıldız
Dr. Öğr. Üyesi Betül Hastaoğlu Özbek

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1

YERALTI ŞEHİRLERİNDE SÜRDÜREBİLİRLİK

Lütfiye Kıyak	1
Uğur ÖZCAN.....	1

Bölüm 2

ARAP EVİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Aye BARUT.....	19
Uğur ÖZCAN	19

Bölüm 3

SPOR BİLİMLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN KARİYER PLANLAMALARININ BAZI DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Muhammed Özkan Turhan	43
Murat Yaşar Erman	43
Eyyüp Ekinci.....	43
Harun KOÇ	43

Bölüm 4

NECİP MAHFUZ'UN YEVM KUTİLE'Z-ZA'İM ROMANINDA SİYASET

Ercan Baran	61
-------------------	----

Bölüm 5

ANADOLU'DAKİ İLHANLI YAPILARININ İNCELENMESİ (1256-1336)

Ali Caner İNCESU	81
Serap SARIBAŞ.....	81

Bölüm 6

ULUÇAY HAVZASI'NIN (ALAÇAM-SAMSUN) JEOMORFOLOJİSİ

Tamer ÖZLÜ.....	107
İrfan ÇİÇEK.....	107

Bölüm 7

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE PANDEMİLER VE COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE SAĞLIK HABERCİLİĞİ

Aslıhan Zinderen.....	131
Bayram Aktaş	131

Bölüm 8

ADİ ORTAKLIKTA ORTAKLARIN TEMSİL YETKİSİNE TTK VE TBK HÜKÜMLERİ AÇISINDAN BİR BAKIŞ

Nazım AKSOY	159
-------------------	-----

Bölüm 9

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, KENTLEŞME GÖSTERGELERİ VE TÜRKİYE

Gamze ÇOBAN	179
Osman UZUN	179

Bölüm 10

İLETİŞİM VE BİLGİSAYAR KAVRAMLARININ GÜNLÜK HAYATA YANSIMASI

Serdar Oktay	205
--------------------	-----

Bölüm 11

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI OLARAK SOSYAL MED- YA KRİZLERİNİN YÖNETİLMESİ

Fatma Karaoğlu.....	215
---------------------	-----

Bölüm 12

MESLEK YÜKSEKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜYLE PANDEMİ
DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şebnem ZORLUTUNA 237

Bölüm 13

16. YÜZYILDA HİNDİSTAN İLE AKDENİZ ARASINDA
YAPILAN TİCARETTE BAHARATIN ÖNEMİ

Canan KUŞ BÜYÜKTAŞ 253

Bölüm 14

“KÜLLERİNDEN DOĞMAK”: BELGESEL SİNEMA VE
TOPLUMSAL BELLEK

Serdar Gezer.....275

Bölüm 15

OSMANLI DEVLETİ'NDE ZİRAAT VE HAYVANCILIK
OKULLARI (1876-1908)

Yaşar ARSLANYÜREK 291

Bölüm 16

KONYA DESTİNASYONU'NUN AKILLI ŞEHİR VE AKILLI
TURİZM KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Gözde ÖZTÜRK.....313

Semih BÜYÜKİPEKÇİ 313

Bölüm 17

MEDYA OKURYAZARLIĞI BAĞLAMINDA HABERİ OKUMAK:
HABER

Şeyma Bilginer Erdoğan 339

Bölüm 18

S-400 KRİZİ VE TÜRKİYE-AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
İLİŞKİLERİ

Erol Kalkan 359

Bölüm 19

KÜLTÜR TURİZMİ KAPSAMINDA GELENEKSEL EL
SANATLARININTURİZME OLAN ETKİLERİ: SAFRANBOLU
ÖRNEĞİ

Elif KOCAKAYA.....385

Yasin DÖNMEZ 385

Bölüm 20

ANAYASAL VATANDAŞLIK KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞI VE
KAVRAMA İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Mazlum Mengüç 409

Doğan Duman 409

Bölüm 21

ENGELLİ ÇALIŞANLAR İÇİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
EĞİTİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Serap TEPE 433

Bölüm 22

WELLNESS-DETOKS OTELLERİNE YÖNELİK
E-ŞİKAYETLERİN İNCELENMESİ

Ahu YAZICI AYYILDIZ 451

Esra AKSOY 451

Bölüm 23

İSKİTLERDE DİN

Ebru ORAL 467

Bölüm 24

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞINA REKREASYONEL
ÇÖZÜMLEMELER

Ebru BARAKAZI 477

BÖLÜM 12

MESLEK YÜKSEKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN GÖZÜYLE PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şebnem ZORLUTUNA^{1*}

---

¹ * Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ.İ.B.F., Ekono-
metri Bölümü, szorlutuna@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0001-
7683-3832

Giriş

Dünya Sağlık Örgütüne Çin Ülke Ofisi 31 Aralık 2019'da, Çin'in Hubei eyaleti Wuhan şehrinde görülen etiyolojisi bilinmeyen pnömoni vakaları bildirmiştir. 30 Ocak 2020'de Dünya Sağlık Örgütü, Covid-19 olarak adlandırılan salgını "uluslararası boyutta halk sağlığı acil durumu" olarak sınıflandırmıştır. Çin'den başka 113 ülkede daha Covid-19 vakalarının bildirilmesi, virüsün bulaşıcılığı ve şiddeti sebebiyle Dünya Sağlık Örgütüne tarafından 11 Mart 2020'de pandemi olarak tanımlanmıştır (WHO, 2020).

Böylece tüm dünyada ve Türkiye'de alınan önlemler kapsamında yüz yüze eğitime ara verilmiş ve tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitime geçilmiştir. Salgın öncesinde de pek çok ülke, kurum ve kuruluş tarafından kullanılan yaşam boyu öğrenmenin bir parçası olan uzaktan eğitim, örgün eğitimin alternatifi iken zorunlu hale gelmiştir.

Uzaktan eğitim, öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırları ortadan kaldırmaya yarayan, bunun için var olan teknolojileri pragmatist bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir sistemdir (Bozkurt, 2017). Teknolojideki hızlı gelişmeler uzaktan eğitimi kolaylaştırmıştır (McBrien, Cheng ve Jones, 2009). Bilgi ve iletişim alanındaki teknolojik gelişmeler, ani olarak gelişebilecek durumlarda eğitimin kesintiye uğramadan devam edebilmesi için okul ve sınıf gibi fiziksel mekândan bağımsız eğitim sistemlerini olanaklı hale getirmiştir. Uzaktan eğitim sistemi de bu sistemlerden biridir (Tuncer ve Taşpınar, 2008). Uzaktan eğitim, öğrencilerin herhangi bir ortamda doğrudan sosyal, eğitimsel veya iş dinamiklerine uygulanabilecek bilgilere erişmesine olanak tanır (Ball ve Crook, 1997).

Uzaktan eğitim, Covid-19'dan korunmak için öğrencilere izolasyon imkanı sağlarken bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bunlardan bazıları, sosyalleşmeye engel olması, uygulama derslerinden gereken yararın sağlanamaması, teknolojiye bağımlı olma, alt yapı oluşturmalarının masraflı olması gibi. Bu çalışmanın amacı, pandemi sürecinde meslek yüksekokulu öğrencilerinin gözüyle uzaktan eğitimin olumlu olumsuz yönlerinin değerlendirilmesidir.

Bu amaçla yapılmış bazı çalışmalar olmakla birlikte, daha fazla sonucu bir arada görerek gelecekte uygulanacak uzaktan eğitim veya karma bir eğitim sistemindeki olumsuzlukları en aza indirmek mümkün olacaktır.

Literatür

Literatürde birçok çalışmada üniversite öğrencilerinin yüzyüze eğitimi uzaktan eğitime tercih edecekleri tespit edilmiştir (Zorlutuna ve Erilli, 2021; Öz Ceviz vd., 2020). Yine Ercan ve Künc'ün (2020) yaptıkları araştırmada öğrencilerin yarısından fazlasının kişisel bilgisayar ve internet bağlantısı olmadığı, yüz yüze eğitimi tercih etmemekle beraber, salgın teh-

likesi geçinceye kadar yüz yüze eğitim yapılmaması gerektiğini düşündükleri belirlenmiştir.

Acun Köksalanlar ve Esenkal Çözeli (2021) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yarısından fazlasının uzaktan eğitime bakışı olumsuzdur. Öğrencilerin bir kısmının ortamın rahat ve konforlu olması, rahat erişilebilir ve vaktin verimli kullanılması vb. avantajları nedeniyle uzaktan eğitime bakışları olumludur.

Öğrencilerin uzaktan eğitimde yaşadıkları en önemli sorunu araştırdıkları çalışmalarında Akbal ve Akbal (2020) fiziki koşulların en önemli sorun olduğu sonucuna ulaşmışlardır. İkinci önemli sorun ise iletişim araçlarının yetersizliği şeklinde belirlemişlerdir. Ünal vd. (2021) çalışmalarına katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının iletişim araçlarına sahip olduğunu, ancak internet bağlantı sorunu yaşamalarına rağmen çevrimiçi öğrenme hazırbulunuşluk düzeylerinin iyi olduğunu belirlemişlerdir. Tüm iletişim araçları ve sıkıntısız internet bağlantısı olanların çevrimiçi öğrenme hazırbulunuşluk puanlarının ise daha iyi olduğu saptanmıştır.

Araştırması sonucunda Erkoca (2021), uzaktan eğitime öğrenci ilgisinin dönemin başlangıcından sonuna doğru azaldığını görmüştür. Meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili tutumlarının belirlenmesini amaçlayan Göldağ (2021), araştırma sonucunda, öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili olarak olumlu veya olumsuz bir tutum geliştirmedikleri belirlenmiştir. Erkek öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili tutumları kızlara göre daha olumludur. Öğrenim görülen sınıflar bakımından 2. sınıftaki öğrencilerin diğerlerine göre uzaktan eğitime yönelik tutumları daha olumludur. Bilgisayar sahibi olma, internete sahip olma bakımından, bilgisayarı olan öğrencilerin, internete sahip öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları daha olumludur. Canlı derse katılım sorunu yaşayan öğrencilerin, sorun yaşamayan öğrencilere göre uzaktan eğitime yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu belirlenmiştir.

Türkmen vd. (2021), pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim sisteminden memnuniyetlerini etkileyen etmenleri ve sıkıntıları tespit etmeyi amaçlamışlardır. Sonuç olarak uzaktan eğitimin teknik boyutu, avantajları ve bağımsız öğrenme stiline uzaktan eğitimden memnuniyeti pozitif yönde etkilediği, uzaktan eğitimin dezavantajlarının ise memnuniyete negatif yönde etki ettiği belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime geçişle salgının yayılmasına engel olduğunu düşündükleri, bununla beraber salgın dolayısıyla yaşanan kaygılar, geleceğin belirsizliğinden dolayı uzaktan eğitime odaklanamadıklarını belirttikleri Han ve Demirelek'in (2021) çalışmasında esneklik, eğitimin kesintisiz devam etmesi, öğrencilerin aileleri ile daha fazla birarada olmaları vb. faktörler uzaktan eğitimin olumlu yanları olarak

belirtilmektedir. Uzaktan eğitimin olumsuz yönleri ise, ders içeriklerinin yeterli olmaması, uygulamalı derslerin yapılamaması, değerlendirme konusundaki belirsizlikler, teknik sorunlar, hocalar ile iletişim problemleri, evde çalışma ortamının yetersizliği vb. nedenler olarak görülmektedir. Doğan ve Çelikten'in (2021) çalışmalarının sonucuna göre, öğrenciler uzaktan eğitimi erişilebilirlik ve interaktif derslerin verimli olmasından dolayı avantajlı görmektedir. Ancak mesleki/uygulamalı dersler ve ölçme-değerlendirme bakımından dezavantajlı bulunmaktadır. Öğrencilerin kendi tutum ve bazı karakteristikliklerinin uzaktan eğitim ile ilgili düşüncelerini etkilediği görülmüştür.

Bu çalışma sonucunda da, Covid-19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitime Sivas Cumhuriyet Üniversitesi MYO öğrencilerinin bakışları değerlendirilmiştir. Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim için kullanılan sistemden, bölüm hoca ve asistanları ile iletişim kurabiliyor olmaktan, hocaların uzaktan eğitim derslerindeki hakimiyetinden, Üniversitenin yapmış olduğu duyuru ve bilgilendirmelerin yeterliliğinden memnun olduklarının görülmesi ile birlikte yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettikleri ve uzaktan eğitimdeki derslerin yüz yüze eğitim ile eşdeğerde olmadığını düşündükleri görülmüştür.

Yöntem

Bu çalışmada geçmişte veya şu anda var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlenmeye çalışan genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelde duruma herhangi bir müdahale söz konusu değildir (Karasar, 2012). Tarama modellerinde görüşlerin ve özelliklerin kaynaklarından ziyade örneklemdeki bireyler bakımından dağılışıyla ilgilenmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Büyüköztürk vd. (2014) tarama araştırmalarını, bir grubun belirlenen bir konu hakkındaki özelliklerinin fotoğrafını çekmeye benzetmişlerdir. Tarama modeli ile bilimin gözlem, kayıt, olaylar arasında ilişki kurma, kontrol edilen değişmez ilişkiler üzerinde genellemeler yapma sağlanır. Yani bilimin betimleme fonksiyonu öne çıkmaktadır (Yıldırım, 1966).

Uygulama ve Bulgular

Covid-19 pandemi döneminde önlisans (meslek yüksekokul) öğrencilerinin bakış açısı ile uzaktan eğitimi değerlendirmek için bir anket uygulaması yapılmıştır. Anket öğrencilerin sosyo demografik bilgilerini ve pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçlayan toplam 44 sorudan oluşmaktadır. Çalışmanın katılımcılarını Sivas Cumhuriyet Üniversitesi bünyesinde eğitim veren 14 meslek yüksekokulunda eğitim gören 7254 önlisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler öğrencilere uzaktan eğitim sistemi (LMS) üzerinden yapılan anket aracı-

lığı ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS.22 istatistik paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda öğrencilerin pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini içeren 34 soruya verdikleri cevapların toplam puanları karşılaştırılmıştır. Bu sorular 5’li Likert tipindedir ve Kesinlikle Katılıyorum: 1, Katılıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılmıyorum: 4 ve Kesinlikle Katılmıyorum: 5 olarak kodlanmıştır. Toplam puan yükseldikçe öğrencilerin uzaktan eğitime bakışları daha olumsuz olmaktadır. Toplam puana ait çarpıklık değeri (0,033) ve basıklık değeri (-0,394) verilerin normal dağılım varsayımını karşılamaktadır (George ve Mallery, 2010). Bu sebeple, istatistiksel karşılaştırmalarda iki değişken için bağımsız t-testi ve ikiden fazla grupta varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tüm istatistiksel karşılaştırmalarda güven düzeyi $\alpha=0,05$ alınmıştır. Cronbach’s alpha katsayısı ise 0,96 olarak bulunmuştur ki, bu da çalışmanın güvenilirlik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin 4075’i (%56,2) kız, 3179’u (%43,8) erkektir. Katılımcıların %46,9’u Sivaslı öğrenciler iken geri kalan %53,1’i Sivas dışından gelen öğrencilerden oluşmaktadır. Yine öğrencilerin %54,9’u şehir merkezinde ikamet ederken, %45,1’i ilçe ve köylerde ikamet etmektedir. Öğrencilerin diğer sosyo-demografik özelliklerine göre de dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Dağılımlar

	Frekans	Yüzde
Cinsiyet		
Kız	4075	56,2
Erkek	3179	43,8
İkamet Edilen Yer		
İl Merkezi	3980	54,9
İlçe Merkezi	1783	24,6
Köy-Kasaba	1491	20,6
Evde Başka Uzaktan Eğitim Alan		
Evet, Var	4640	64,0
Hayır, Yok	2614	36,0
Ailenizin Aylık Geliri		
0-2000 TL	2790	38,5
2001-4000 TL	3052	42,1
4001-6000 TL	976	13,5
6001-8000 TL	258	3,6

8001-10000 TL	92	1,3
10001 TL ve Üzeri	86	1,2
Dersleri Takip Sıklığınız		
Derslerimi Düzenli Olarak Takip Eттіm	531	7,3
Derslerimi Sıklıkla Takip Eттіm Ancak Kaçırđığım Dersler Oldu	1920	26,5
Derslerimi Nadiren Takip Edebildim	3349	46,2
Derslerimi Takip Etmedim / Edemedim	1454	20,0
Dersleri Takip Edememe Gerekçeniz		
Bilgisayar vs Olmaması	458	6,3
İnternet Paketi Olmaması	985	13,6
İnternet Bağlantı Sorunu	1790	24,7
Çalışıyorum	2381	32,8
Erken Kalkmak Yerine Uyumayı Tercih Ediyorum	258	3,6
Diğer	1382	19,1
Eğitim Aldığınız Yükseköğretim Kurumları		
Cumhuriyet Sosyal Bilimler MYO	1786	24,6
Divriği Nuri Demirağ MYO	124	1,7
Gemerek MYO	91	1,3
Gürtün MYO	149	2,1
Hafik Kamer Örnek MYO	326	4,5
İmranlı MYO	116	1,6
Kangal MYO	107	1,5
Koyulhisar MYO	133	1,8
Sağlık Hizmetleri MYO	2327	32,1
Sivas Teknik Bilimler MYO	1059	14,6
Suşehri Timur Karabal MYO	155	2,1
Şarkışla Aşık Veysel MYO	407	5,6
Yıldızeli MYO	414	5,7
Zara Ahmet Çuhadaroğlu MYO	60	0,8
Toplam	7254	

Cinsiyet ve evde başka uzaktan eğitim alan kardeşiniz var mı değişkenlerinin, öğrencilerin pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçlayan sorulara verdikleri cevapların toplam-ları ile yapılan istatistiksel karşılaştırmaların sonuçları Tablo 2’de veril-

miştir. Buna göre her iki değişken için de istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p<0,05$). Yani, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili görüşlerinin daha olumludur. Evde başka uzaktan eğitim alan kardeşi olmayanlar olanlara göre uzaktan eğitime daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 2. İkili Karşılaştırma Sonuçları

	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Cinsiyet				
Kız	103,9	30,3	9,210	0,000
Erkek	97,3	30,6		
Evde Başka Uzaktan Eğitim Alan				
Evet, Var	101,7	30,5	2,541	0,011
Hayır, Yok	99,8	30,8		

Tablo 3'te ise ANOVA analizi ile diğer değişkenler ile öğrencilerin toplam puanlarının karşılaştırılmasıyla elde edilen sonuçlar gösterilmektedir. Analiz sonucu bütün gruplarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0,05$) ve post-hoc testi olarak Scheffe testi ile hangi gruplarda farklılık olduğu belirlenmiştir.

MYO öğrencilerinin ikamet ettikleri yere göre ankete verdikleri cevaplar açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). İlçe ve il merkezinde ikamet eden öğrencilerin köy ve kasabada ikamet eden öğrencilere göre verdikleri cevaplar açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. İlçe ve il merkezinde yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitime bakışlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Bunun internet erişiminden kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğrenci ailelerinin aylık gelirler durumuna göre ankete verilen cevaplar açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). 0-2000 TL gelir grubu ile 2001-4000 TL, 4001-6000 TL, 6001-8000 TL, 8001-10000 TL ve 10001 TL ve üzeri gelir grupları arasında yani, diğer tüm gelir grupları arasında istatistiksel olarak fark bulunmuş. Ayrıca gelir grubu 2001-4000 TL olanlar ile 6001-8000 TL gelir grubunda olanlar arasında istatistiksel farklılık bulunmuştur. Ailesinin aylık geliri daha düşük olan MYO öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışlarının yüksek gelir gruplarına göre daha olumsuzdur. Yine bunun da derslere erişmek için gerekli iletişim araçlarına sahip olmamaktan kaynaklandığı düşünülebilir.

MYO öğrencilerinin dersleri takip sıklığına göre verdikleri cevaplar arasında istatistiksel farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Tüm grupların sonuçları Scheffe testine göre birbirlerinden farklılık göstermektedir.

Dersleri takip edememe gerekçesine göre de sorulara verilen cevaplar arasında istatistiksel farklılık söz konusudur ($p<0,05$). Ders takibi yapma-

mama sebebi internet paketi olmaması olanlar ile çalışıyor olanlar ve diğer gerekçeleri gösteren öğrenciler arasında farklılık söz konusudur. İnternet bağlantı sorunu olanlar ile çalışıyor olanlar ve yine diğer gerekçeleri gösteren öğrenciler arasında farklılık söz konusudur.

Öğrencilerin hangi MYO'da olduklarına göre de verdikleri cevaplar arasında istatistiksel farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). Sivas Teknik Bilimler MYO öğrencileri ile Cumhuriyet Sosyal Bilimler MYO, Sağlık Hizmetleri MYO, Şarkışla Aşık Veysel MYO öğrencileri arasında verdikleri cevaplar bakımından farklılık bulunmuştur. Sivas Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Çoklu Karşılaştırma Sonuçları

	Ortalama	Standart Sapma	F-değeri	p-değeri
İkamet Edilen Yer				
İl Merkezi	98,3	30,7	59,009	0,000
İlçe Merkezi	100,9	30,1		
Köy-Kasaba	108,3	30,1		
Ailenizin Aylık Geliri				
0-2000 TL	105,3	31,8	25,065	0,000
2001-4000 TL	99,8	29,4		
4001-6000 TL	96,2	29,4		
6001-8000 TL	92,9	28,9		
8001-10000 TL	89,7	30,1		
10001 TL ve Üzeri	91,3	32,8		
Dersleri Takip Sıklığınız				
Derslerimi Düzenli Olarak Takip Ettim	83,3		219,608	0,000
Derslerimi Sıklıkla Takip Ettim Ancak Kaçırdığım Dersler Oldu	92,1			
Derslerimi Nadiren Takip Edebildim	103,4			
Derslerimi Takip Etmedim / Edemedim	113,6			
Dersleri Takip Edememe Gerekçeniz				
Bilgisayar vs Olmaması	102,8	31,9	12,994	0,000
İnternet Paketi Olmaması	106,5	30,9		
İnternet Bağlantı Sorunu	102,8	29,7		
Çalışıyorum	98,9	30,9		
Erken Kalkmak Yerine Uyumayı Tercih Ediyorum	100,1	30,7		
Diğer	97,8	29,8		
Eğitim Aldığımız Yüksekokul				

Cumhuriyet Sosyal Bilimler MYO	101,7	30,4	5,029	0,000
Divriği Nuri Demirağ MYO	97,8	32,4		
Gemerek MYO	101,7	26,8		
Gürün MYO	105,3	33,9		
Hafik Kamer Örnek MYO	101,4	31,6		
İmranlı MYO	94,1	31,6		
Kangal MYO	96,4	32,7		
Koyulhisar MYO	97,8	33,0		
Sağlık Hizmetleri MYO	102,3	29,9		
Sivas Teknik Bilimler MYO	95,9	31,0		
Suşehri Timur Karabal MYO	103,7	32,5		
Şarkışla Aşık Veysel MYO	105,1	30,2		
Yıldızeli MYO	99,8	30,0		
Zara Ahmet Çuhadaroğlu MYO	111,7	26,9		

Tablo 4'te MYO öğrencilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitimle ilgili görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bazı sorulara verdikleri cevapların değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçlar verilmiştir.

Tablo 4. Anket Sorularına Verilen Cevapların Dağılımları

Anket Soruları	Kesinlikle Katılıyorum (%)	Katılıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılmıyorum (%)	Kesinlikle Katılmıyorum (%)
Sahip olduğum teknolojik alt yapı ile uzaktan eğitimlere katılmakta sorun yaşamıyorum.	15,6	21,5	26,3	15,4	21,2
Uzaktan eğitimde verilen derisi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum.	12,7	12,1	24,2	14,8	36,2
Uzaktan eğitim zamanımı daha verimli kullanmamı sağlamaktadır.	18,7	16,3	25,4	13,6	25,9
Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim	18,4	11,7	24,2	13,2	32,5
İstediğim zamanda istediğim yerden derse katılma esnekliğine ihtiyacım var	21,8	22,1	30,8	10,7	14,6
Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağladığını düşünüyorum	15,8	19,2	30,9	13,1	21,1
Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum	18,7	20,6	29,7	11,0	20,0
Uzaktan eğitimdeki derslerin yüz yüze eğitim ile eşdeğerde olduğunu düşünüyorum	14,4	14,4	26,0	12,4	32,9

Buna göre, MYO öğrencilerinin sahip olduğu teknolojik alt yapı ile uzaktan eğitimlere katılmakta sorun yaşamayanlarının oranı %37,1 iken sorun yaşayanların oranı %36,6'dır.

Öğrencilerin çoğunluğu (%51) uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum ifadesine katılmamışlardır, katılanların oranı ise %24,8'dir.

Benzer şekilde öğrencilerin %45,7'si uzaktan eğitimi yüz yüze eğitime tercih etmemişlerdir, tercih edenlerin oranı %30,1'dir.

Yine öğrencilerin %45,3'ü uzaktan eğitimdeki derslerin yüz yüze eğitim ile eşdeğerde olmadığını düşünmektedir, eşdeğer olduğunu düşünenlerin oranı ise %28,8'dir.

Bununla birlikte, öğrencilerin %35'i uzaktan eğitimin zamanlarını daha verimli kullanmalarını sağladığını ifade etmiş, %39,5'i ise bu görüşe katılmamıştır.

İstediğim zamanda istediğim yerden derse katılma esnekliğine ihtiyacım var diyen öğrencilerin oranı %43,9 iken, aksi yönde görüş belirtenlerin oranı %25,3'tür.

Uzaktan eğitimin öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağladığını düşünenlerinin oranı %35, aksi yönde düşünenlerin oranı ise %34,2'dir.

Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünenler %39,3 oranında iken, böyle düşünmeyenlerin oranı % 31'dir.

Tablo 4'te frekans dağılımları verilen soruların cinsiyet, eğitim alınan MYO, ikamet edilen yer ve ailenin gelir durumu değişkenleri ile aralarındaki ilişki, sayısal olmayan değişkenler arasındaki ilişki durumunu incelemeye yardımcı olan ki-kare testi (Erilli, 2015) ile incelenmiş ve sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Seçilmiş Soruların Bazı Değişkenler İçin Ki-Kare Test İstatistikleri

Anket Soruları	MYO Ki-kare / p-değeri	Cinsiyet Ki-kare / p-değeri	İkamet Edilen Yer Ki-kare / p-değeri	Ailenin Gelir Durumu Ki-kare / p-değeri
Sahip olduğum teknolojik alt yapı ile uzaktan eğitimlere katılmakta sorun yaşamıyorum.	96,090 0,000	23,079 0,000	293,262 0,000	325,333 0,000
Uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum.	98,453 0,000	171,076 0,000	46,252 0,000	59,934 0,000
Uzaktan eğitim zamanımı daha verimli kullanmamı sağlamaktadır.	128,234 0,000	114,133 0,000	79,414 0,000	67,283 0,000

Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim	107,836 0,000	131,994 0,000	73,647 0,000	79,148 0,000
İstedğim zamanda istediğim yerden derse katılma esnekliğine ihtiyacım var	89,017 0,001	29,893 0,000	71,851 0,000	106,468 0,000
Uzaktan eğitim öğrencinin kendi hızında öğrenmesini sağladığını düşünüyorum	136,708 0,000	81,842 0,000	85,429 0,000	81,365 0,000
Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum	99,813 0,000	88,920 0,000	59,981 0,000	87,379 0,000
Uzaktan eğitimdeki derslerin yüz yüze eğitim ile eşdeğerde olduğunu düşünüyorum	151,147 0,000	210,061 0,000	60,621 0,000	67,978 0,000

MYO'na göre "Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim" ifadesine katılımların dağılımları Tablo 6'da verildiği gibidir. Bu ifade MYO öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışlarının özeti niteliğindedir. Okullar bazında da bakıldığında her ne kadar uzaktan eğitimin bazı avantajlarından bahsetseler de istisnasız tüm MYO'lardaki öğrencilerinin çoğunluğunun yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettikleri görülmektedir. Eğitimin tamamen uzaktan yapılması öğrenciler için yeni bir deneyim olduğu için kaygı duymalarının ve alışılmış yüz yüze eğitimi tercih etmelerinin normal olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6. MYO'na göre "Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim" ifadesine katılımların dağılımları

	Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim				
	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Cumhuriyet Sosyal Bilimler MYO	320	205	465	252	544
	17,9%	11,5%	26,0%	14,1%	30,5%
Divriği Nuri Demirağ MYO	27	15	28	18	36
	21,8%	12,1%	22,6%	14,5%	29,0%
Gemerek MYO	18	14	26	7	26
	19,8%	15,4%	28,6%	7,7%	28,6%
Gürün MYO	30	15	32	18	54
	20,1%	10,1%	21,5%	12,1%	36,2%
Hafik Kamer Örnek MYO	69	36	75	44	102
	21,2%	11,0%	23,0%	13,5%	31,3%
İmranlı MYO	26	13	25	14	38
	22,4%	11,2%	21,6%	12,1%	32,8%
Kangal MYO	20	19	20	15	33
	18,7%	17,8%	18,7%	14,0%	30,8%

Koyulhisar MYO	28	14	31	10	50
	21,1%	10,5%	23,3%	7,5%	37,6%
Sağlık Hizmetleri MYO	371	266	543	307	840
	15,9%	11,4%	23,3%	13,2%	36,1%
Sivas Teknik Bilimler MYO	240	147	280	120	272
	22,7%	13,9%	26,4%	11,3%	25,7%
Suşehri Timur Karabal MYO	25	21	25	23	61
	16,1%	13,5%	16,1%	14,8%	39,4%
Şarkışla Aşık Veysel MYO	71	30	108	52	146
	17,4%	7,4%	26,5%	12,8%	35,9%
Yıldızeli MYO	79	44	88	63	140
	19,1%	10,6%	21,3%	15,2%	33,8%
Zara Ahmet Çuhadaroğlu MYO	9	10	11	14	16
	15,0%	16,7%	18,3%	23,3%	26,7%
	1333	849	1757	957	2358
	18,4%	11,7%	24,2%	13,2%	32,5%

Sonuç

Uzaktan eğitim uzun zamandır bilinen ve yüz yüze eğitime alternatif olarak kullanılan bir eğitim şekli olmakla birlikte Covid-19 salgını sebebiyle eğitimin her kademesinde zorunlu bir eğitim şekli haline gelmiştir. Eğitim sisteminde yaşanan bu büyük değişim, eğitim hayatının hangi aşamasında olursa olsun tüm öğrencileri oldukça etkilemiştir. MYO öğrencileri de bu değişimden etkilenenler arasındadır. MYO öğrencilerinin eğitim süresinin iki yıl olması nedeniyle birinci sınıf öğrencileri sadece bir dönem yüz yüze eğitim alabilmiştir. Bu durum neticesinde öğrencilerin üniversite kampüs ortamındaki sosyal yaşamları ve aldıkları yüz yüze eğitim çok sınırlı bir süre olmuştur. **İkinci sınıf öğrencileri** ise üniversite hayatlarının son dönemini uzaktan eğitim ile tamamlamak durumunda kalmışlardır. Bu çalışma ile 2020 ve 2021 yıllarında henüz üniversite hayatına yeni adapte olan ve tamamlamak üzere olan MYO öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları değerlendirilmiştir.

Eğitimin kesintiye uğramaması için bir acil durum tedbiri olarak geçilen uzaktan eğitime **Sivas Cumhuriyet Üniversitesi MYO öğrencilerinin gözüyle baktığımızda**, cinsiyetin, evde başka uzaktan eğitim alan bir kardeşin olması, ikamet edilen yer ve ailenin aylık geliri gibi değişkenlerin uzaktan eğitime bakışta anlamlı bir etkisi olduğu görülmüştür. Uzaktan eğitimle ilgili sorulara verilen cevapların puan toplamalarına göre bu değişkenleri değerlendirdiğimizde erkekler kızlara göre uzaktan eğitime daha

olumlu bakmaktadır. Evde başka uzaktan eğitim alan bir kardeşin olanlar olamayanlara göre uzaktan eğitime daha olumsuz bakmaktadır. Köy/kasabada ikamet eden öğrenciler ilçe ve şehir merkezinde ikamet eden öğrencilere göre uzaktan eğitime yine olumsuz bakmaktadır. Ailesinin aylık geliri daha düşük olan **öğrencilerin uzaktan eğitime bakışları yüksek gelir gruplarına göre daha olumsuzdur.**

Covid-19 pandemi sürecinde yapılan uzaktan eğitime MYO öğrencilerinin bakışları genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim için kullanılan sistemden, bölüm hoca ve asistanları ile iletişim kurabiliyor olmaktan, hocaların uzaktan eğitim derslerindeki hakimiyetinden, Üniversitenin yapmış olduğu duyuru ve bilgilendirmelerin yeterliliğinden memnun olduklarının görülmesi ile birlikte yüz yüze eğitimi uzaktan eğitime tercih ettikleri ve uzaktan eğitimdeki derslerin yüz yüze eğitim ile eşdeğerde olmadığını düşündükleri görülmüştür.

Bu sonuç çerçevesinde Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceği, ancak tamamen yüz yüze eğitimin yerini alamayacağı düşüncesinin hakim olduğu söylenebilir.

Kaynakça

- Akbal, H., & Akbal, H. İ. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili yaşanan sorunların öğrenci bakış açısına göre AHP yöntemi ile incelenmesi. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(22), 533-546. <https://doi.org/10.47129/bartiniibf.795863>
- Ball, J., & Crook, B. (1997). Managing change through distance learning. *Community College Journal of Research and Practice*, 21(1), 13-22.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 85-124.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Doğan, S., & Çelikten, L. Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Dair Kompozisyonlarının İncelenmesi: Yıldız Teknik Üniversitesi Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 126-157. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1008747>
- Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi–bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 148-163.
- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill International Edition.
- Ercan, C., & Künc, S. (2020). Covid-19 nedeniyle üniversitelerde verilen uzaktan eğitime öğrencilerin bakış açısı: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(61), 3320-3329. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2159>
- Erilli, N. A. (2015). *İstatistik-2* (1. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Göldağ, B. (2021). Meslek Yüksekokullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 1207-1229. <https://doi.org/10.17679/inuefd.916058>
- Han, F., & Demirbilek, N. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Covid-19 Salgını Süresince Yürütülen Zorunlu Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 182-203. <https://doi.org/10.35826/ijoess.2897>
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. baskı). Ankara: Nobel Yayınevi
- Köksalanlar, A. A., & Çözeli, F. E. (2021). İznik Meslek Yüksekokulu Turist Rehberliği Bölümü Öğrencilerinin COVID-19 Nedeni ile Uzaktan Yapılan Eğitime Bakış Açıları. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Der-*

- gisi (AKAD), 13(25), 539-550. <https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.869875>
- McBrien, J.L., Cheng, R., & Jones, P. (2009). Virtual spaces: Employing a synchronous online classroom to facilitate student engagement in online learning. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10(3), 1–17.
- Öz Ceviz, N., Tektaş N., Basmacı G., & Tektaş, M. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışı: Türkiye örneği. *Ulakbilge*, 52, 1322-1335. <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-08-54-06>
- Tuncer, M. ve Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: X, Sayı: 1,125-144.
- Türkmen, İ., Sardoğan, B., & Sözen, İ. Covid-19 Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Memnuniyetini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 854-875. <https://doi.org/10.30798/Makuiibf.834458>
- Ünal N., Şanlıer, N., & Şengil, A. Z. (2021). Pandemi Döneminde Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Öğrenmeye Hazırbulmuşluklarının Ve Uzaktan Eğitime İlişkin Deneyimlerinin Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 9(1), 89-104. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.812109>
- Zorlutuna, Ş., & Erilli, N. A. Covid-19 Pandemi Sürecinde İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yaklaşımları. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Kongresi: Krizler, Belirsizlikler ve Arayışlar Özel Sayısı), 31-53. <https://doi.org/10.33399/biibfad.1029307>

